Irlandia

Przewodnik po rynku

Irlandia
przewodnik po rynku

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.
PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-87-4

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

1. Położenie i podział administracyjny 5
2. Rząd i ustrój polityczny 6
3. Informacje gospodarcze 7
4. Główne bogactwa naturalne 11
5. Główne sektory gospodarki 12
6. Formy prowadzenia działalności gospodarczej 19
7. Sądownictwo gospodarcze 22
8. System podatkowy 23
9. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach 28
10. Dwustronna współpraca gospodarcza 29
11. Wymiana handlowa 33
12. Perspektywy i prognoza rozwoju współpracy gospodarczej . 36
13. Zachęty 37
14. Zamówienia publiczne 39
15. Przetargi 40
16. Kultura biznesowa 42
17. Przydatne kontakty 44

1. Położenie i podział administracyjny

Irlandia położona jest na Oceanie Atlantyckim, na północny zachód od kontynentu europejskiego. Od Wielkiej Brytanii oddziela ją Morze Irlandzkie.

Kraj składa się z 32 hrabstw, z których 26 wchodzi w skład Irlandii, a pozostałe 6 należy do Irlandii Północnej, leżącej na północno-wschodnim krańcu wyspy, w których władzę sprawują Zgromadzenie Irlandii Północnej oraz rząd. Organy te zostały powołane na mocy wielkopiątkowego porozumienia pokojowego.

2. Rząd i ustrój polityczny

Typ ustroju politycznego przyjęty w Irlandii to demokracja parlamentarna. W kraju obowiązuje konstytucja z 1937 roku oraz ustawa o Republice Irlandii, która weszła w życiu w roku 1949. Głową państwa jest prezydent powoływany w drodze głosowania powszechnego i bezpośredniego na 7-letnią kadencję. Na wniosek izby niższej parlamentu mianuje on premiera, a z kolei na wniosek premiera – rozwiązuje parlament. Prezydent ma prawo odesłać projekt ustawy do Sądu Najwyższego w celu określenia jej zgodności z konstytucją. Jest także dowódcą sił zbrojnych i może zostać postawiony w stan oskarżenia. W Irlandii moc prawną mają dyrektywy i przepisy Unii Europejskiej.[1]

Parlament składa się z dwóch izb: Izby Reprezentantów (Dáil Éireann) oraz Senatu (Seanad Éireann). Pierwszy organ – Izba Reprezentantów – składa się ze 166 członków, określanych jako Teachtaí Dála (TD). Są oni wybierani w systemie reprezentacji proporcjonalnej w wyborach powszechnych. Wybory odbywają się co najmniej raz na pięć lat. Natomiast Senat składa się z 60 członków, z których jedenastu nominuje premier (Taoiseach), a reszta wybierana jest spośród grup zawodowych, przez absolwentów uczelni wyższych. Senat może zainicjować lub zaproponować zmianę przepisów (z wyjątkiem ustaw dotyczących finansów), niemniej Izba Reprezentantów ma prawo odrzucić tego typu zmiany lub propozycje.

System samorządowy zarządzany jest przez 114 oddziałów władz lokalnych. Do zadań władz lokalnych zalicza się opiekę między innymi nad następującymi obszarami: mieszkalnictwo i budownictwo, transport drogowy i bezpieczeństwo, zaopatrzenie w wodę i kanalizację, wspomaganie i kontrola projektów budowlanych, ochrona środowiska i utylizacja odpadów, rekreacja i udogodnienia, edukacja, opieka zdrowotna oraz społeczna. Samorządy lokalne finansowane są częściowo przez rząd centralny, a częściowo z lokalnych źródeł przychodów (w tym podatki).

[1] www.encyklopedia.pwn.pl/haslo/Irlandia-Ustroj-polityczny;4574343.html

3. Informacje gospodarcze

Irlandia charakteryzowana jest w ostatnim czasie jako jedna z najbardziej dynamicznych, innowacyjnych i zglobalizowanych gospodarek świata, która posiada dużą liczbę zewnętrznych powiązań inwestycyjnych i handlowych.

W latach 1995-2007 w Irlandii miał miejsce okres dynamicznego rozwoju ekonomicznego. W tym czasie kraj miał jedną z najbardziej innowacyjnych i nowoczesnych gospodarek świata.[2] Wtedy średni wzrost PKB w Irlandii wyniósł około 6%, dzięki czemu uzyskała ona przydomek „Celtycki Tygrys".[3]

W 2008 roku, częściowo ze względu na otwarty charakter gospodarki, Irlandia zaczęła odczuwać skutki globalnego spowolnienia ekonomicznego. Najmocniej kryzysem został dotknięty rynek nieruchomości oraz sektor bankowy. Krach na rynku nieruchomości spowodował załamanie gospodarki, w której sektor budowniczy tworzył około 10% PKB[4]. Załamało się również budownictwo, stanęły inwestycje, zaczęło gwałtownie rosnąć bezrobocie – kraj pogrążył się w recesji.[5] W trakcie kryzysu irlandzkie PKB zmniejszyło się o 16,92 mld USD, a wartość PKB z roku na rok malała średnio o 4,20%.

W 2010 roku irlandzki rząd ze względu na panującą sytuację zmuszony został do przyjęcia międzynarodowej pomocy finansowej od Unii Europejskiej oraz Międzynarodowego Funduszu Walutowego w wysokości 85,00 mld EUR. Wiązało się to z implementacją programu oszczędnościowego, który zakładał redukcję deficytu oraz wydatków (głównie

[2] www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebsitemedia/newspress/publications/2013-ireland-in--brief-polish.pdf
[3] www.magazyn.pekaotfi.pl/zielona-wyspa-jest-tylko-jedna,rynki,417,11,1,pl
[4] www.forsal.pl/artykuly/736819,irlandia-podnosi-sie-z-kolan-oto-jak-celtycki-tygrys-wychodzi-z-kryzysu.html
[5] www.magazyn.pekaotfi.pl/zielona-wyspa-jest-tylko-jedna,rynki,417,11,1,pl

na opiekę socjalną, zasiłki i emerytury). Takie restrykcje spowodowały wzrost bezrobocia, które w okresie kryzysu przekraczało 15%.[6]

Od 2010 roku wskaźniki gospodarki irlandzkie na nowo zaczęły wykazywać tendencje wzrostowe. Deficyt budżetowy zmniejszał się w szybkim tempie i od 2010 roku (32,10%) zmalał do 0,50% w 2016 roku[7]. Wzrost PKB w 2010 roku w stosunku do poprzedniego wyniósł 4,70%, a do 2014 roku PKB notowało coroczny wzrost w wysokości 4,79%. W 2015 roku irlandzkie PKB wzrosło o 35,45%, co było spowodowane strategią utworzenia nowych miejsc pracy oraz większego eksportu towarów i usług każdego roku o odpowiednio 4% i 8%[8].

W 2017 roku na rozwój gospodarczy Irlandii wypłynęło wiele korzystnie ocenianych czynników. W ubiegłym roku kontynuowany był wzrost irlandzkiego eksportu i utrzymywała się spora przewaga nad importem. Poprawie uległy nastroje wśród miejscowych konsumentów. Kolejny rok z rzędu sprzedaż detaliczna pod względem ilości i wartości osiągnęła wartości dodatnie. Dobrą koniunkturę napędzały również nowe miejsca pracy oraz malejące bezrobocie.

Za ożywienie gospodarcze w ostatnich latach w Irlandii odpowiadają przede wszystkim: poziom wykształcenia siły roboczej, inicjatywy rządowe, mające na celu zapewnienie stabilności makroekonomicznej i przyciągnięcie zagranicznych inwestorów, oraz członkostwo w Unii Europejskiej.

Sprzedaż detaliczna i wskaźnik nastrojów konsumentów

W 2018 roku wystąpiła widoczna poprawa w zakresie konsumpcji indywidualnej. Według danych irlandzkiego Centralnego Urzędu Statystycznego (ang. Central Statistics Office, CSO) w maju 2018 roku sprzedaż detaliczna w Irlandii wzrosła w wyrażeniu wartościowym o 3,7%, a w ujęciu ilościowym o 4,3% w skali roku.[9]

Wskaźnik ufności konsumenckiej wyraża poziom optymizmu dotyczący sytuacji gospodarczej, który przejawia się w wysokości oszczędności

[6] www.magazyn.pekaotfi.pl/zielona-wyspa-jest-tylko-jedna,rynki,417,11,1,pl
[7] www.tradingeconomics.com/ireland/government-budget
[8] www.dbei.gov.ie/en/Publications/Publication-files/Ireland-Connected-Trading-and-Investing-in-a-Dynamic-World-Full-Report-.pdf
[9] CSO, Retail Sales Index, May 2018 (Provisional) April 2018 (Final)

i wydatków społeczeństwa. Według badań przeprowadzanych przez bank KBC oraz irlandzki Instytut Badań Społeczno-Ekonomicznych (ang. Economic and Social Research Institute, ESRI) prognozowane jest, że wskaźnik nastrojów konsumentów w Irlandii przez cały 2018 rok utrzyma się na poziomie powyżej 100 pkt. – w lipcu 2018 roku osiągnął wartość równą 107,6. Analitycy tak wysoki wynik (występujący od stycznia 2018 roku) tłumaczą satysfakcjonującą osobistą sytuacją finansową konsumentów oraz zdolnością gospodarstw domowych do dokonania większych zakupów.[10]

Zatrudnienie

Irlandzki rynek pracy odnotowuje poprawę – bezrobocie w skali roku zmniejszyło się o 0,8%, w maju 2018 roku wyniosło 5,8% (130 tys. osób bezrobotnych). Jest to najniższa wartość wskaźnika od kwietnia 2008 roku. Spowodowane jest to działaniem rządu Irlandii, który od 2012 roku realizuje roczne plany działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy (ang. Action Plan for Jobs). Pod tą nazwą kryją się inicjatywy mające na celu poprawę środowiska biznesowego, wspieranie firm tworzących nowe miejsca pracy oraz likwidowanie barier hamujących wzrost zatrudnienia. Początkowym celem irlandzkiego rządu było zwiększenie do końca 2016 roku zatrudnienia o 100 tys. osób – zrealizowano go prawie dwa lata przed terminem. Od czasu ogłoszenia pierwszego programu w 2012 roku do końca 2017 roku bezrobocie w Irlandii spadło z 15,2% do 6,2%, co było skutkiem stworzenia ponad 200 tys. nowych miejsc pracy. Dobre wyniki gospodarki irlandzkiej zachęciły rząd do wyznaczenia nowych, bardziej ambitnych celów. Zaplanowano, że do 2020 roku powstanie 200 tys. miejsc pracy z czego 135 tys. poza Dublinem. Zgodnie z tymi założeniami łączna liczba zatrudnionych w Irlandii ma osiągnąć prawie 2,2 mln osób.[11]

Deficyt budżetowy

Według prognozy irlandzkiego Ministerstwa Finansów z maja 2018 roku w 2017 roku deficyt budżetowy tego kraju obniżył się do poziomu 0,3% wartości PKB[12]. Dla porównania, w roku 2010 jego udział stanowił 30,6% PKB. Przewiduje się, że w kolejnych latach będzie następowała dal-

[10] Trading Economics, Ireland Consumer Confidence 1996-2018
[11] CSO, Monthly Unemployment, May 2018
[12] Monthly Economic Bulletin, Department of Finance, May 2018

sza poprawa kondycji finansów państwa. W 2018 roku deficyt budżetowy ma osiągnąć poziom 0,2%, a w 2019 roku 0,1% wartości PKB. Według tej samej prognozy w ubiegłym roku rząd Irlandii zdołał zmniejszyć dług publiczny – na koniec 2017 roku osiągnął 68,0% wartości PKB, w porównaniu do 72,8% w 2016 roku. W latach 2018-2019 spodziewany jest dalszy spadek do odpowiednio 66,0% i 63,5%. Dobra koniunktura w gospodarce irlandzkiej powoduje, że w kolejnych latach zadłużenie będzie dalej ulegało redukcji.[13]

Wnioski

Analizując bieżącą sytuację gospodarczą Irlandii należy pamiętać, że 10 lat temu kraj ten pogrążony był w głębokim kryzysie, ale w stosunkowo krótkim czasie zdołał przezwyciężyć te problemy. W 2013 roku Irlandia z powodzeniem zakończyła trzyletni program ratunkowy administrowany przez Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Od tego czasu państwo odzyskało pełną kontrolę nad finansami kraju (pełną suwerenność ekonomiczną). Pakiet pomocowy wraz z funduszami na rekapitalizację banków i pożyczkami dwustronnymi wyniósł 85 mld EUR. Irlandia była pierwszym krajem, któremu udało się wyjść spod kurateli KE, EBC oraz MFW i od grudnia 2013 roku sama jest w stanie finansować swoje wydatki, emitując obligacje na międzynarodowym rynku.

[13] Department of Finance, Monthly Economic Bulletin, 28 May 2018

4. Główne bogactwa naturalne

Zasoby naturalne są sektorem w dużym stopniu przyczyniającym się do wzrostu irlandzkiej gospodarki, zatrudniając około 30 tys. osób. Ma on wpływ na około 3,0% produktu krajowego brutto Irlandii. Głównymi bogactwami naturalnymi Irlandii, z których kraj ten czerpie korzyści są: rybołówstwo śródlądowe, zasoby geologiczne oraz zasoby ropy i gazu.[14]

Irlandia jest także największym w Europie i jednym z dziesięciu największych na świecie producentem cynku. Około 40% powierzchni Irlandii ma obecnie pozwolenia na poszukiwanie złóż górniczych. Sektor stale się rozwija dzięki pracom Irlandzkiej Służby Geologicznej (ang. Geological Survey of Ireland, GSI).[15] Ważne surowce wydobywane w Irlandii to także ropa i benzyna. Kinsale Head Gas Field, Corrib Gas Field oraz Barryroe Oil Well to największe irlandzkie platformy wydobywcze tych surowców.[16]

Kraj ma ponad 77 tys. km słodkowodnych rzek i strumieni oraz 250 tys. ha jezior. Dlatego też rybołówstwo śródlądowe jest znaczącym dobrem naturalnym. Rząd nadzoruje ochronę, zarządzanie i rozwój łowisk śródlądowych.[17] Co więcej dostęp do Oceanu przyczynia się do wzrostu znaczenia rybołówstwa morskiego, a Irlandczycy mają jedne z największych i najbardziej rozwiniętych łowisk w Europie.[18]

[14] www.dccae.gov.ie/en-ie/about-us/our-department/natural-resources/Pages/default.aspx
[15] Ibidem.
[16] www.dccae.gov.ie/en-ie/about-us/our-department/natural-resources/Pages/default.aspx
[17] Ibidem.
[18] www.marine.ie/Home/site-area/irelands-marine-resource/importance-irelands-marine--resource

5. Główne sektory gospodarki

Rolnictwo

Sektor rolno-spożywczy ma kluczowe znaczenie dla Irlandii i generuje ponad 24 mld EUR rocznie[19]. W 2016 roku w rolnictwie zatrudnionych było 173 tys. osób, co stanowiło 8,6% całkowitego zatrudnienia w Irlandii. W tym samym roku wartość eksportu artykułów rolnych wyniosła 12,2 mld EUR – 10,6% wywozu towarów ogółem. Do najważniejszych rynków eksportowych Irlandii należą: Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Chiny, Francja i Holandia.[20]

Wykres 1. Wielkość udziału poszczególnych kategorii w produkcji rolnej brutto (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.ec.europa.eu/ireland/news/key-eu-policy-areas/agriculture_en

Kategorie wołowina i nabiał mają największe znaczenie i stanowią odpowiednio 38,8% i 29,5% całości produkcji rolnej brutto (ang. Gross Agriculture Output, GAO). Inne produkty, które mają znaczący udział to: wieprzowina (7,8%), baranina (4,0%), zboża (3,9%) i inne (16,0%).[21]

Długoterminowe perspektywy rozwoju sektora rolniczego opisane zostały w programie Food Harvest 2020. W strategii wyznaczono następujący cel: Irlandia musi zmaksymalizować produkcję żywności przy zachowaniu zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju. Podkreślone zostało także duże znaczenie ochrony środowiska naturalnego.[22]

[19] www.epa.ie/media/epa_agriculture_v2.pdf
[20] www.agriculture.gov.ie/media/migration/publications/2017/AnnualReviewandOutlookFinal270717.pdf
[21] www.ec.europa.eu/ireland/news/key-eu-policy-areas/agriculture_en
[22] www.epa.ie/media/epa_agriculture_v2.pdf

Rolnictwo w największym stopniu przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych w Irlandii – odpowiadając za ponad 30% całości. Obecnie irlandzki system produkcyjny wykorzystuje wydajne metody wytwarzania żywności, zatem szczególnie ważne wyzwanie dla sektora stanowi określenie dalszych opłacalnych sposobów mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Podejście do zwiększenia produkcji przy jednoczesnej redukcji ilości powstających gazów cieplarnianych opiera się na modelu zrównoważonej intensyfikacji, która obejmie praktyki rolnicze i metody wytwarzania.[23]

Przemysł i sprzedaż

Irlandzki przemysł wytwórczy ma znacznie większy udział PKB niż w innych krajach Unii Europejskiej. Obecnie stanowi on 25,7% PKB przy zatrudnieniu 11,9% siły roboczej (18 maja 2018 roku)[24]. Wartość dodana brutto irlandzkiego przemysłu powiększyła się ponad dwukrotnie, z 42,9 mld EUR (2014 roku) do 95,0 mld EUR (2015 roku) – wzrost o 121,4% w ciągu 12 miesięcy. W tym samym okresie obroty sektora przemysłowego odnotowały wzrost o 83,6% w porównaniu do wartości z 2014 roku (233,8 mld EUR).[25]

W czerwcu 2018 roku wskaźnik PMI (Purchasing Manager's Index - odzwierciedla aktywność gospodarczą w sektorze produkcyjnym) dla przemysłu wyniósł 56,6, osiągając najwyższy poziom w przeciągu ostatnich pięciu miesięcy. Na bardzo dobry i stabilny wynik mają wpływ wysokie wskaźniki określające nowe zamówienia, poziom produkcji, dostawę zapasów oraz zatrudnienie w sektorze. Równocześnie wzrost kosztów produkcji skutkuje stale rosnącymi cenami metali, ropy oraz tworzyw sztucznych. Inflacja cen produkcji wyraźnie spadła dzięki presji konkurencyjnej.[26]

W 2016 roku całkowita wartość produktów wyprodukowanych i sprzedanych w Irlandii wyniosła 133,3 mld EUR, co stanowi wzrost o 15,3% w stosunku do roku poprzedniego. Najbardziej znaczące powiększenie wartości sprzedaży netto (ang. Net Sales Value, NSV) zostało odnotowane w sektorze farmaceutycznym – w latach 2014-2016 wartość podstawo-

[23] www.epa.ie/media/epa_agriculture_v2.pdf
[24] Euromonitor International
[25] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/sbs/structuralbusinessstatistics2015/
[26] www.tradingeconomics.com/ireland/manufacturing-pmi

wych produktów farmaceutycznych zwiększyła się o 128,5% – z 25,5 mld EUR do 58,3 mld EUR.

Pod względem NSV odnotowano zmiany wskazujące na silną tendencję wzrostową w latach 2014-2016 w branżach: spożywczej, chemicznej i komputerowej. W 2016 roku te sektory łącznie z farmaceutycznym stanowiły 82,8% (110,4 mld EUR) łącznej kwoty wartości sprzedaży netto w Irlandii. Wartości podanych obszarów przemysłu stale rosną i stanowią perspektywiczne rynki dla gospodarki omawianego kraju.[27]

Usługi

Sektor usług w Irlandii bardzo szybko się rozwija i w 2018 roku stanowił o 64,7% wartości PKB[28]. W ciągu ostatnich lat eksport usług stał się kluczowy dla tego kraju, o czym świadczy fakt, że w 2014 roku był wart 101,8 mld EUR – prawie pięciokrotny wzrost od roku 2000[29]. W 2017 roku w tym sektorze zatrudnionych było 75,5% wszystkich osób pracujących w Irlandii (wzrost o około 8% od roku 2007)[30].

W sektorze usług i dystrybucji odnotowano roczny wzrost wartości dodanej brutto z 73,4 mld EUR w roku 2014 do 81,1 mld EUR w roku 2015 – zmiana o 10,6%. W tym okresie nastąpiło także powiększenie się obrotów całego sektora z wartości 319,0 mld EUR do 352,0 mld EUR[31].

W 2015 roku małe i średnie przedsiębiorstwa stanowiły 74,1% wszystkich firm sektora usług i dystrybucji, co wskazuje na ich wyraźną dominację. Wartość dodana brutto dla MŚP wzrosła w okresie 12 miesięcy o 21,2% do kwoty 52,4 mld EUR w roku 2015, natomiast w przypadku dużych firm spadła o 4,6% do 28,7 mld EUR.[32]

Sektor usługowy Irlandii jest oceniany jako nowoczesny i innowacyjny. Ważną rolę dla gospodarki kraju odgrywa obszar międzynarodowych usług finansowych (ang. International Financial Services, IFS), który swoją atrakcyjnością przyciąga do kraju wiele firm zza granicy. Fundament sektora stanowi około 430 firm, które korzystają ze wsparcia roz-

[27] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/iips/irishindustrialproductionbysector2016/
[28] Euromonitor International
[29] Irish Exports: The facts, the fiction and the risks, National Treasury Management Agency
[30] Baza danych Statista
[31] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/sbs/structuralbusinessstatistics2015/
[32] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/sbs/structuralbusinessstatistics2015/

wojowego irlandzkich organizacji rządowych Enterprise Ireland i IDA Ireland. Połowa z nich jest własnością irlandzkich przedsiębiorców, a pozostałe pochodzą spoza kraju. W 2014 roku dane firmy zatrudniały łącznie ponad 35 tys. osób, co stanowi wzrost o około 71% w porównaniu do roku 2004.[33]

Infrastruktura transportowa

Infrastruktura transportowa Irlandii podlega ciągłej modernizacji i ciągle się rozwija. Dotyczy to każdego z sektorów (lotniczego, morskiego, drogowego oraz kolejowego). W 2015 roku został przedstawiony plan wydatków na infrastrukturę, który będzie realizowany w latach 2016-2021. Program oszacowany został na kwotę wynoszącą 10 mln EUR[34].

Sektor lotniczy

Irlandia posiada 1 416 zarejestrowanych samolotów oraz 20 aktywnych portów lotniczych[35] [36]. Wśród nich warto wyróżnić pięć największych – w Cork, Dublinie, Kerry, Knock i Shannon – które zlokalizowane są w relatywnie podobnej odległości na zachodnim, południowym i wschodnim wybrzeżu kraju, co powoduje, że dostęp do infrastruktury lotniczej nie jest ograniczony dla pasażerów. Łączna liczba lotów wykonanych na tych lotniskach w pierwszym kwartale 2018 roku wyniosła 54 634, a liczba przewiezionych w ten sposób pasażerów wyniosła ponad 6,9 mln (3,9% wzrostu w stosunku do analogicznego okresu w roku 2017)[37]. Warto podkreślić, że 87% z całkowitej liczby wspomnianych połączeń zostało zrealizowane przez lotnisko w Dublinie.

W pierwszym kwartale 2018 roku główne lotniska Irlandii obsłużyły połączenia towarowe przewożąc ładunek o łącznej masie 37 976 ton, z czego ponad 93% odnosiło się do lotów międzynarodowych. Pokazuje to, że mimo położenia kraju na wyspie, lotnicze przewozy towarowe nastawione są głównie na połączenia międzynarodowe.

[33] www.finance.gov.ie/wp-content/uploads/2017/05/IFS2020-Strategic-Plan.pdf
[34] ECONOMY, FINANCE AND TRADE: IRELAND Euromonitor International August 2017, Passport
[35] www.iaa.ie
[36] www.airport-authority.com/browse-IE
[37] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/as/aviationstatisticsquarter12018/

Służby zajmujące się obsługą transportową w Irlandii w dużym stopniu koncentrują swoją uwagę na polepszeniu standardów bezpieczeństwa, czego odzwierciedleniem jest wdrażanie w życie m.in. SSP (ang. State Safety Plan) będącego kompleksowym planem modernizacji i implementacji nowych systemów bezpieczeństwa w sektorze transportu lotniczego[38].

Sektor morski

Również ze względu na wyspiarski charakter Irlandii kraj ten ma wysoko rozwinięty sektor połączeń morskich – posiada 49 portów zlokalizowanych głównie w centralno-wschodniej, centralno-zachodniej i południowej części linii brzegowej. Największe i najbardziej eksploatowane są te zlokalizowane w Bantry, Dublinie, Foynes, Galway, Aughinish oraz Sligo. Występuje również duże zagęszczenie portów śródlądowych małej i średniej wielkości w rejonie hrabstw Limerick i Clare[39]. Umiejscowienie portów morskich wpływa na popularność połączeń morskich kursów na trasie Irlandia-Wielka Brytania oraz Irlandia-Północna Europa[40].

W 2017 roku z wykorzystaniem irlandzkich portów zostało przetransportowane 53,3 mln ton ładunku – 5,2% wzrostu w porównaniu do roku 2016. Z tego 17,8 mln ton towaru zostało wysłanych z portów irlandzkich, zaś 35,5 mln ton produktów zaliczało się do ładunku odbieranego. Jednym z najbardziej eksploatowanych portów był port dubliński mający 60,0% udziału całkowitych przyjęć statków oraz 46,9% całkowitej masy towarów przetransferowanych za pośrednictwem dróg morskich w Irlandii[41]. Niemalże 75,0% całkowitych dóbr zaliczało się do wymiany handlowej na drodze Irlandia-Wielka Brytania oraz Irlandia-Irlandia Północna[42].

Porty irlandzkie odpowiadają za ponad 90% całości importu oraz eksportu tego kraju, a średni roczny przewóz pasażerów pieszych i zmotoryzowanych wynosi 4,5 mln osób[43].

---

[38] www.iaa.ie/docs/default-source/default-document-library/iaa-state-safety-report-2017-2020.pdf?sfvrsn=139e07f3_0
[39] www.worldportsource.com/ports/IRL.php
[40] www.imdo.ie/Home/site-area/statistics/ports-operators/ports-operators
[41] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/spt/statisticsofporttraffic2017/
[42] www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/spt/statisticsofporttraffic2017/
[43] www.imdo.ie/Home/site-area/statistics/ports-operators/irish-port-companies

Podobnie jak w sektorze lotniczym, rząd irlandzki koncentruje się na zwiększeniu konkurencyjności również i w tym przypadku, stąd od roku 2013 wdrażane są w życie założenia Narodowej Polityki Portowej, które mają na celu wzrost efektywności morskich usług transportowych. Dodatkowo ponad 40% całkowitego obrotu pieniężnego w sektorze morskim generowane jest z żeglugi oraz handlu morskiego.

Sektor drogowy

Irlandzkie drogi są sklasyfikowane wg 5 typów:

- ✓ autostrady oznaczane literą M,
- ✓ drogi krajowe pierwszorzędne oznaczane literą N poprzedzone cyfrą z przedziału 1-33,
- ✓ drogi krajowe drugorzędne oznaczone literą N oraz cyfrą z przedziału 51-82,
- ✓ drogi regionalne oznaczane literą R,
- ✓ drogi niesklasyfikowane.

Głównymi arteriami drogowymi Irlandii są trasy klasyfikowane literami M oraz N. Łączna długość autostrad wynosi 916 km, zaś dróg pierwszo- i drugorzędnych – 5 306 km[44]. Dodatkowo w Irlandii istnieje 11 płatnych tras, z czego 10 wymaga zatrzymania i płatności gotówką lub kartą. Jedenasta trasa niewymagająca fizycznego przerwania jazdy i uiszczenia płatności jest autostradą M50, która wykorzystuje innowacyjny system przechwytywania obrazu numeru rejestracyjnego samochodu obciążając kierowcę w sposób automatyczny pod warunkiem, że jest on połączony z komputerowym systemem płatności. Co więcej, w Irlandii istnieje ponad 1 100 publicznych stacji ładowania samochodów elektrycznych tworząc tym samym udogodnienie dla osób korzystających z nowych technologii transportu samochodowego[45].

W zestawieniu jakości dróg przeprowadzonym w 2015 roku przez Światowe Forum Ekonomiczne (ang. World Economic Forum) Irlandia uplasowała się na 24. pozycji spośród 108 krajów. Od tamtego czasu systematycznie wdrażane są zmiany mające na celu modernizację irlandzkich jezdni. Przykładem tego są działania realizowane w ramach Programu

[44] www.tii.ie/roads-tolling/our-road-network/
[45] www.esb.ie/our-businesses/ecars/charge-point-map

Transportu Wiejskiego koncertującego się na wzroście jakości dróg wiejskich[46].

Zauważalna jest również tendencja wzrostu bezpieczeństwa na irlandzkich jezdniach, co pokazują statystyki mówiące o liczbie śmiertelnych wypadków na drogach. W 2017 roku miały miejsce 142 takie zdarzenia, czyli o 17% mniej niż w roku 2016.[47]

Sektor kolejowy

Długość irlandzkich tras kolejowych wynosi 2 400 km[48]. Według badania Światowego Forum Ekonomicznego z 2015 roku, które weryfikowało ich jakość oraz oceniało usługi transportowe koleją, Irlandia uplasowała się na 30. pozycji spośród 108 badanych krajów[49]. Główne trasy kolejowe rozciągają się między Dublinem (będącym skrzyżowaniem wszystkich dróg kolejowych), a: Rosslare Europort, Waterford, Cork, Tralee, Limerick, Galway, Westport, Ballina, Sligo oraz Belfastem[50].

[46] www.dttas.ie/public-transport/english/rural-transport-programme
[47] www.rsa.ie/en/RSA/Road-Safety/Our-Research/Deaths-injuries-on-Irish-roads/
[48] www.irishrail.ie/about-us/infrastructure-contact-details
[49] www.theglobaleconomy.com/rankings/railroad_quality/
[50] www.irishrail.ie/travel-information/ireland-symbolic-map

6. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Najważniejsze etapy zakładania działalności gospodarczej w Irlandii to:

➢ uzyskanie numeru PPS (ang. Personal Public Service Number. Odpowiednik polskiego PESEL/REGON). Posiadanie numeru PPS jest warunkiem koniecznym do podjęcia legalnej pracy, korzystania ze świadczeń socjalnych, a także do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej w Irlandii; numer PPS jest zamieszczany na wszelkich dokumentach i korespondencji z/do irlandzkiego Urzędu Skarbowego (ang. Revenue Commissioners) oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ang. Social Welfare); numer PPS otrzymuje się w irlandzkim Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ang. Social Welfare), przy czym konieczny jest osobisty kontakt z najbliższym oddziałem tego urzędu, podanie swoich danych osobowych oraz przedstawienie dokumentu tożsamości (paszport lub dowód osobisty) i dokumentów potwierdzających adres zamieszkania w Irlandii (np. faktura za telefon/gaz/prąd, wyciąg z banku itp.); o ile sam wniosek trzeba złożyć osobiście na formularzu pobranym w urzędzie, o tyle na wizytę można umówić się przez Internet (więcej informacji: www.mywelfare.ie/Account/Login)

➢ wybór formy prawnej działalności biznesowej, procedura rejestracji. W przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej nadanie nazwy nie jest obowiązkowe; nazwę firmy należy zarejestrować w Krajowym Rejestrze Spółek (ang. Companies Registration Office, CRO); odpowiedni formularz można wypełnić i wysłać używając opcji on-line na stronie www.core.ie lub przesłać pocztą. Aby wniosek o rejestrację nie został odrzucony, należy upewnić się poprzez sprawdzenie na stronie www.search.cro.ie/company/CompanySearch.aspx, czy nie istnieje już podmiot o tej samej nazwie; następnie działalność gospodarczą należy zarejestrować w urzędzie skarbowym (ang. Revenue Commisioners) wypełniając tylko 1 formularz, który służy zarówno do rejestracji na potrzeby podatku dochodowego (PIT lub CIT), podatku VAT, odprowadzenia zaliczek na podatek dochodowy (PAYE) i ubezpieczenie społeczne (PRSI) swoich

pracowników. W przypadku branży budowlanej, przetwórstwa żywności oraz leśnictwa dodatkowo należy wziąć pod uwagę formularz RCT (ang. Relevant Contract Tax); w zależności od formy prawnej, jaką przedsiębiorca wybierze, należy wypełnić i wysłać jeden z poniższych formularzy (dotyczą one firm mających rezydencję w Irlandii):

- ✓ formularz TR 1 (FORM TR1) w przypadku osób fizycznych i spółek osobowych,
- ✓ formularz TR 2 (FORM TR2) w przypadku spółek kapitałowych.

W przypadku firm, które nie są rezydentami w Irlandii zastosowanie mają odrębne formularze; powyższe dokumenty można przesłać do urzędu skarbowego pocztą lub wypełnić je on-line (więcej informacji: www.revenue.ie).

- ➢ dopełnienie kwestii związanych z rachunkowością i ubezpieczeniem. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej, jak i struktury przedsięwzięcia należy rozważyć i dobrać odpowiednie rodzaje ubezpieczenia:
  - ✓ OC,
  - ✓ pracownicze,
  - ✓ szkody majątkowe/utracone korzyści,
  - ✓ komunikacyjne,
  - ✓ dodatkowe.

➢ założenie konta bankowego. W działalności biznesowej bardzo ważne jest założenie odrębnego firmowego konta bankowego. W przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej bywa to niejednokrotnie pomijane, tymczasem brak wydzielonego konta biznesowego znacznie utrudnia śledzenie przepływów gotówkowych firmy, a co za tym idzie uniemożliwia bieżące analizowanie jej sytuacji ekonomicznej. Takie zaniedbanie może doprowadzić do niewypłacalności, a następnie do bankructwa. Warto też rozważyć założenie dodatkowego konta depozytowego, na którym deponowałoby się miesięcznie zaliczki na poczet podatku dochodowego; podlegając obowiązkowi rozliczenia się z urzędem podatkowym raz w roku, trzeba się wykazać dużą dyscypliną, aby zebrać środki należne urzędowi z tytułu odprowadzanych podatków;

➢ dopełnienie kwestii podatkowych

➢ spełnienie dodatkowych wymagań występujących w niektórych branżach (pozwolenia i licencje).

Forma prawna	Opis
Jednoosobowa działalność gospodarcza (ang. sole trader)	Jest to najprostsza forma działalności w Irlandii. Założenie jednoosobowej firmy wiąże się z niskimi kosztami prowadzenia i bardzo prostą rejestracją. Podmiot nie posiada osobowości prawnej. Działalność prowadzona jest na własny rachunek i we własnym imieniu, a odpowiedzialność jest nieograniczona. Firma zakładana jest na czas nieokreślony i zarządza się nią osobiście. Nazwą firmy może być imię i nazwisko właściciela, ale istnieje możliwość rejestracji podmiotu o innej, wybranej nazwie. Właściciel posiada dostęp do dochodów i pełną kontrolę nad przedsiębiorstwem. Jednoosobową działalność gospodarczą rozlicza się raz do roku.
Spółki osobowe: · spółka jawna (ang. partnership) · spółka komandytowa (ang. limited partnership)	Spółkę jawną powołuje się przez sporządzenie umowy spółki (ang. *partnership agreement*), a także inne formalności. Szczegółowe regulacje na temat ich tworzenia są zapisane w ustawie o spółkach osobowych z 1890 roku (ang. *Partnership Act 1890*). Spółki jawne tak jak w przypadku jednoosobowej działalności nie posiadają osobowości prawnej. Spółką zarządzają wspólnicy (minimum dwie osoby). Jej charakterystyką jest nieograniczona i solidarna odpowiedzialność partnerów. Spółka zakładana jest na czas określony, który zawarty jest w umowie.
	W spółce komandytowej tylko jeden z partnerów odpowiada pełnym majątkiem. Finansowa odpowiedzialność drugiego partnera (ang. *limited partner*) obejmuje tylko kwotę do wysokości wkładu. Wspólnik odpowiadający całym majątkiem jest odpowiedzialny za prowadzenie zarządu, a rola drugiego partnera z ograniczoną odpowiedzialnością polega na przekazywaniu wkładu finansowego i partycypacji w ewentualnych zyskach. Tak jak w spółce jawnej zalecane jest sporządzenie umowy między partnerami.
Spółki kapitałowe: ·prywatna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ang. private limited liability, Ltd.) ·publiczna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością; spółka akcyjna (ang. public limited liability. PLC; S.A)	Powołuje się je poprzez sporządzenie trzech dokumentów: aktu założycielskiego spółki (ang. *Memorandum of Association*), statutu spółki (ang. *Articles of Association*) i innych formalności. Szczegółowe informacje na temat ich tworzenia znajdują się w ustawie o spółkach kapitałowych z 1963 roku (ang. Companies Act 1963). Odpowiedzialność wspólników jest dzielona i ograniczona w zależności od wysokości udziałów/akcji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.ireland.trade.gov.pl/pl/irlandia/analizy-rynkowe/236920,przewodnik-prowadzenia-i-rejestracji-firm-na--rynku-irlandzkim.html

7. Sądownictwo gospodarcze

Rozstrzyganie sporów, windykacja należności

W sytuacji kiedy podmioty nie mogą dojść do porozumienia warto zastanowić się nad dostępnymi rozwiązaniami. Jednym z nich jest usługa arbitrażu (ang. Business Arbitration Scheme), którą świadczy Komitet ds. Arbitrażu i Mediacji przy Irlandzkim Towarzystwie Prawniczym (ang. Law Society of Ireland).

W przypadku gdy mediacja lub arbitraż nie przynoszą rezultatu i irlandzki kontrahent nadal odmawia zapłaty za towar lub usługę, należy skorzystać z pomocy firm specjalizujących się w windykacji należności – także w celu, aby ustalić czy dłużnik dysponuje jakimkolwiek majątkiem. Czasami stanowcze (z zachowaniem wymogów prawa) przypomnienie o ciążących na kontrahencie obowiązkach może przyczynić się do powrotu obu stron do rozmów i polubownego załatwienia sporu. Na rynku irlandzkim usługi windykacyjne świadczy wiele firm.

W przypadku gdy irlandzki kontrahent nie odnosi się do wezwań do zapłaty, należy wstąpić na drogę sądową. Dysponując wyrokiem polskiego sądu oraz Europejskim Tytułem Egzekucyjnym, ETE (ang. European Enforcement Order), przed wszczęciem egzekucji należy jeszcze uzyskać odpowiednik klauzuli wykonalności.

8. System podatkowy

➢ **Podatek od dochodów osobistych (ang. Personal Income Tax, PIT)**

W Irlandii obowiązują dwie stawki podatku PIT wynoszące 20% i 40%. W zależności od sytuacji rodzinnej podatnika w Irlandii obowiązują następujące progi podatkowe:

- ✓osoba samotna nieutrzymująca innych osób: ma kwotę wolną 16 500 EUR, płaci 20% podatku od dochodu od 16 500 do 33 800 EUR, a od nadwyżki 40%,
- ✓osoba samotnie wychowująca dzieci: ma kwotę wolną 24 750 EUR, płaci 20% podatku od dochodu od 24 750 do 37 800 EUR, a od nadwyżki 40%,
- ✓małżeństwo, w którym 1 osoba uzyskuje dochód: ma kwotę wolną 24 750 EUR, płaci 20% podatku od dochodu od 24 750 do 42 800 EUR, a od nadwyżki 40%,
- ✓małżeństwo, w którym oboje uzyskują dochód: ma kwotę wolną 33 800 EUR, płaci 20% podatku od dochodu od 33 800 do 67 600 EUR, a od nadwyżki 40%.

Tak wyliczony podatek dochodowy można jeszcze skorygować o ulgę podatkową z tytułu: kosztów wynajmu mieszkania, wieku, kosztów edukacji czy też posiadania niepełnosprawnych dzieci.

Osoby długotrwale bezrobotne (minimum 12 miesięcy), rozpoczynające działalność gospodarczą, mogą zostać zwolnione z podatku dochodowego na okres do dwóch lat (kwota nieprzekraczająca 40 000 EUR rocznie).

➢ **Podatek od dochodów spółek (ang. Corporate Income Tax, CIT)**

Stawka podstawowa CIT wynosi 12,5% i może zostać ona podwyższona do 25% w przypadku dochodów osiąganych z operacji finansowych

np. od zysków z inwestycji. Nowo powstałe spółki mogą być zwolnione z obowiązku płacenia podatku dochodowego przez okres 3 lat, o ile ich zobowiązania podatkowe nie przekroczą rocznie kwoty 40 tys. EUR Zwolnienia nie dotyczą firm usługowych i zajmujących się eksploatacją surowców.

➢ **Podatek od wartości dodanej VAT (ang. Value Added Tax)**

Podstawowa stawka podatku VAT w Irlandii wynosi 23%. W przypadku części towarów (niektóre rodzaje żywności) i usług (np. usługi remontowe) stosuje się stawkę obniżoną do wysokości 13,5%. Na wybrane świadczenia związane z turystyką, usługi cateringowe, hotelowe, seanse kinowe, przedstawienia teatralne, wstępy do galerii, parkingi, a także usługi sportowe, fryzjerskie oraz powiązane z turystyką usługi drukarskie i gazety obowiązuje stawka 9%.

W rolnictwie stosuje się 5,2% stawkę VAT, a w obrocie zwierzętami hodowlanymi wynosi ona 4,8%.

Na niektóre towary (np. określone rodzaje żywności, książki, farmaceutyki, sprzęt rehabilitacyjny, obuwie oraz ubrania dziecięce) stosuje się stawkę zerową. Obowiązuje ona przy eksporcie w ramach Unii Europejskiej, gdy nabywcą jest podatnik VAT (osoby fizyczne i firmy niezarejestrowane dla podatku VAT są z tego przywileju wykluczone).

➢ **Podatek akcyzowy (ang. Excise Duty)**

Objęte są nim m.in.: wyroby alkoholowe, tytoniowe, paliwa oraz oleje.

➢ **Podatek od zysków kapitałowych (ang. Capital Gains Tax)**

Dotyczy on zysków z inwestycji i jego stawka podstawowa wynosi 33%.

➢ **Podatek od wypłaconych dywidend (ang. Dividend Withholding Tax)**

Podatek płacony przez spółki z siedzibą w Irlandii od wypłacanych dywidend. Stawka podstawowa to 20% – w pewnych przypadkach możliwe jest uzyskanie zwolnienia z obowiązku jego płatności.

➢ Podatek przy kontraktach niektórych branż (ang. Relevant Contract Tax, RCT)

Podatek potrącany przez zleceniodawcę i przekazywany do urzędu skarbowego z wynagrodzenia podwykonawcy przy wypłatach wynikających z realizowanych kontraktów w branży budowlanej, leśnictwie oraz przetwórstwie mięsa. Podatek ten traktowany może być jako zaliczka na podatek dochodowy lub inny podatek należny fiskusowi. Jego stawki wynoszą: 0%, 20% oraz 35%. Dla nowych podmiotów z branży budowlanej najczęściej domyślnie stosowana jest stawka 20%, o której zmianę na 0% można wnosić po kilku miesiącach działalności. Dla firm nieznanych irlandzkiemu urzędowi skarbowemu lub wobec których istnieją poważne zastrzeżenia stosuje się najwyższą stawkę, która wynosi 35%. Podwykonawcy, którzy nie mają obowiązku rejestracji działalności w Irlandii (dla celów opłaty podatku CIT lub PIT), aby odzyskać potrąconą kwotę podatku RCT muszą wypełnić formularz IC1 (dla działalności gospodarczej) lub IC3 (dla sp. z o.o.) i uzyskać potwierdzenie we właściwym dla miejsca rejestracji firmy urzędzie skarbowym w Polsce. Dokumenty te należy złożyć w miejscowym urzędzie skarbowym.

Więcej informacji na temat odzyskiwania pobranego podatku RCT można znaleźć na stronie: www.revenue.ie/en/self-assessment-and-self-employment/rct/index.aspx.

➢ Opłata skarbowa (ang. Stamp Duty)

Opłata skarbowa dotyczy niektórych z czynności prawnych (np. transakcje kupna-sprzedaży w obrocie nieruchomościami) oraz określone usługi finansowe (korzystanie z kart bankowych, obrót czekowy, zbywanie udziałów w spółkach). Zależnie od dokumentu występuje w postaci zależnej od wartości lub stałej stawki. W obrocie niektórymi dokumentami używany jest system pobierania opłat skarbowych poprzez wydanie certyfikatu (znaczka skarbowego; e-Stamping System).

➢ Podatek z tytułu rejestracji pojazdów (ang. Vehicle Registration Tax, VRT)

Podatek dotyczy wszystkich nowo rejestrowanych pojazdów w Irlandii. Ponadto obowiązuje on również używane pojazdy pochodzące z importu.

Dodatkowo co roku właściciele pojazdów opłacają podatek drogowy (ang. Motor Tax). Dla samochodów zarejestrowanych przed lipcem 2008 rokiem jego wysokość zależna jest od pojemności silnika. W przypadku pojazdów zarejestrowanych po 1 lipca 2008 roku jego stawka jest uzależniona od emisji dwutlenku węgla.

➢ **Opłaty celne (ang. Customs Duty)**

Ten rodzaj podatku dotyczy importu z krajów nienależących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (ang. European Economic Area, EEA). Taryfa celna jest jednolita dla wszystkich krajów Unii Europejskiej.

➢ **Wpłaty z tytułu ubezpieczenia społecznego (ang. Universal Social Charge, USC)**

Jest to obowiązkowe ubezpieczenie płacone przez pracowników, które łączy w sobie dwa elementy: ubezpieczenie zdrowotne oraz ubezpieczenie socjalne. Obowiązek odprowadzania składek z tytułu tego podatku dotyczy również osób samozatrudniających się, czyli prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. Stawka podatku USC naliczana jest progresywnie. W 2017 roku wynosiła ona:

- ✓ 0,5% dla dochodu w przedziale 0-12 012 EUR,
- ✓ 2,5% dla dochodu w przedziale 12 012-18 772 EUR (Stawka ta odnosi się też do dochodów poniżej 60 000 EUR w przypadku osób powyżej 70. roku życia oraz posiadaczy karty medycznej),
- ✓ 5% dla dochodu w przedziale 18 772-70 044 EUR,
- ✓ 8% dla dochodu przekraczającego 70 044 EUR,
- ✓ 11% dla osób samozatrudnionych przy dochodach powyżej 100 000 EUR

Podatek USC nie obejmuje:

- ✓ osób, których dochód roczny nie przekracza 13 000 EUR,
- ✓ osób, które pobierają zasiłki,

- ✓ dochodów objętych wyłącznie podatkiem od dochodów z depozytów bankowych (ang. Deposit Interest Retention Tax, DIRT).

Ponadto pracodawcy zobowiązani są do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (ang. Pay Related Social Insurance, PRSI) w wysokości 8,50% oraz 10,75% wynagrodzeń swoich pracowników. Niższa składka dotyczy zarabiających mniej niż 376 EUR tygodniowo. Pracownicy płacą składki społeczne PRSI w wysokości 4% od dochodów w przypadku tygodniowych zarobków wynoszących powyżej 352 EUR.

Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą także zobowiązane są do opłacenia PRSI w wysokości 4% dochodu (minimum 500 EUR rocznie). Składki PRSI płatne są też od dochodów z najmu, przychodów z lokat, dywidend i odsetek od depozytów, gdy dochody te przekraczają kwotę 3 174 EUR rocznie lub gdy są to dochody osób samozatrudnionych.

9. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach

Brexit

W referendum przeprowadzonym w czerwcu 2016 roku obywatele Zjednoczonego Królestwa opowiedzieli się za opuszczeniem Unii Europejskiej. W marcu 2017 roku premier Wielkiej Brytanii Theresa May oficjalnie zainicjowała procedurę wyjścia z UE powołując się na artykuł 50. Traktatu o Unii Europejskiej (ang. Treaty on European Union). Przewiduje się konsekwencje tego działania dla irlandzkiego handlu, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, energetyki i przepływu ludności. Dodatkowo decyzja ta będzie miała wpływ na współpracę handlową tego kraju.

W wyniku Brexitu irlandzki eksport do Wielkiej Brytanii może zmniejszyć się o około 30%. Najbardziej dotkliwie sytuację tę odczuć mogą producenci rolni i sektor spożywczy, czyli w większości małe i średnie firmy kapitału irlandzkiego. Z pewnością Brexit dla Irlandii oznaczać będzie obniżenie tempa wzrostu gospodarczego, co przełoży się na zmniejszenie wartości zamówień polskich towarów przez irlandzkich odbiorców. Należy jednak pamiętać, iż proces wychodzenia Zjednoczonego Królestwa, czyli negocjacji warunków dalszych relacji ze Wspólnotą Europejską nadal trwa i bardzo trudno przewidzieć ich ostateczny kształt.

Rząd Irlandii, widząc jak poważne jest zagrożenie dla gospodarki dopiero co odzyskującej siły po potężnym kryzysie, zdecydował o utworzeniu specjalnego funduszu na gorsze dni (ang. Rainy Days Fund). W przeciągu pięciu lat na przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym wywołanym czynnikami zewnętrznymi zabezpieczone zostanie 2,5 mld EUR.

10. Dwustronna współpraca gospodarcza

Irlandzkie inwestycje w Polsce

Według danych Narodowego Banku Polskiego w roku 2016 odnotowano ujemne saldo napływu środków z Irlandii do Polski z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Dokonano dezinwestycji o wartości 2,3 mld PLN. Wycofanie kapitału irlandzkiego związane było z instrumentami dłużnymi i dotyczyło spłaty zobowiązań polskich przedsiębiorstw na rzecz inwestorów z Irlandii. Pod względem wartości skumulowanego kapitału na koniec 2015 roku Irlandia znalazła się na 15. pozycji największych inwestorów w Polsce. Polskie zobowiązania z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich zrealizowanych przez firmy irlandzkie na koniec roku 2015 wyniosły 1,7 mld EUR. Jest to około 1% całości kapitału zagranicznego jaki napłynął do Polski. Jeszcze przed pięcioma laty wysokość kapitału irlandzkiego w Polsce była znacznie wyższa.

Najważniejszymi inwestorami irlandzkiego pochodzenia w Polsce pozostają:

- Cement Roadstone Holding – producent materiałów budowlanych,
- JFC Manufacturing Ltd – producent wyrobów z plastiku,
- Kingspan Group PLC – producent systemów płyt warstwowych dla budownictwa, termoizolacji, zbiorników na paliwo,
- SouthWestern Business Process Services – dostawca usług outsourcingu biznesowego,
- ABP Food Group – przetwórca mięsa.

Perspektywy napływu inwestycji z Irlandii do Polski w najbliższych latach w dużej mierze będą zależały od kształtowania się koniunktury go-

spodarczej zarówno w skali globalnej, jak i na rynku irlandzkim. W 2016 roku Irlandia charakteryzowała się jednym z najszybszych wzrostów gospodarczych wśród krajów Unii Europejskiej, co może wiązać się z lepszymi perspektywami inwestycyjnymi.

Irlandzkie firmy, zwłaszcza sektora małych i średnich przedsiębiorstw, mogą być także skłonne do przenoszenia się do Polski w celu poprawy swojej pozycji konkurencyjnej. Mają na to wpływ przede wszystkim koszty pracy, które w Irlandii należą w dalszym ciągu do najwyższych w Europie. Zjawiska tego nie jest nawet w stanie zrekompensować obowiązujący w Irlandii bardzo niski podatek korporacyjny (CIT), który utrzymuje się na poziomie 12,5%.

Polskie inwestycje w Irlandii

Pomimo znacznego napływu w ostatnich kilkunastu latach polskich obywateli do Irlandii, skala zaangażowania inwestycyjnego w tym kraju jest jeszcze bardzo skromna. Na koniec roku 2015 skumulowany stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Irlandii wyniósł 13 mln EUR, podczas gdy wynik w roku poprzednim kształtował się na poziomie - 8,6 mln EUR. W samym 2015 roku polskie firmy zainwestowały w Irlandii 33,7 mln EUR.

W związku z popytem na różnego typu usługi świadczone w języku polskim zauważalny jest wzrost liczby kancelarii prawnych, firm doradztwa finansowego, zawodowego i rachunkowego, których założycielami są polscy obywatele. Wiele firm irlandzkich od kilku lat prowadzi też obsługę w języku polskim, przykładowo wybrane kancelarie prawne czy agencje ubezpieczeniowe.

W Irlandii funkcjonują także polskie ośrodki medyczne. W Dublinie, Waterford, Galway, Limerick i Cork działają przychodnie obsługiwane przez personel polskiego pochodzenia.

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze inwestycje dokonane w Irlandii przez polskich przedsiębiorców.

- W 2017 roku dużą polską inwestycję w Irlandii zrealizowała spółka Colian Holding – wiodąca polska grupa kapitałowa, specjalizująca się w produkcji wysokiej jakości artykułów spożywczych. Pod koniec

2017 roku podpisała umowę nabycia 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki Lily O'Brien's Holding Limited (LOBH), producenta wyrobów czekoladowych premium z siedzibą w Irlandii. Dzięki temu przejmie kontrolę nad marką, a także zyska nowe kanały dystrybucji i zwiększy zasięg na rynkach Irlandii, Wielkiej Brytanii, USA i Australii. Cena transakcyjna wyniosła około 33,8 mln EUR.

- Jedną z większych polskich inwestycji w Irlandii zrealizowała firma Inglot produkująca kosmetyki kolorowe. W 2008 roku przedsiębiorstwo zauważyła Geraldine Swarbrigg, bizneswoman, która wprowadziła markę do Irlandii. Inglot doceniony został za wysoką jakość produktów oraz rozsądną cenę. W latach 2009-2014, w trakcie największej recesji, Swarbrigg otworzyła siedem sklepów przemyskiej marki. W 2018 roku prowadzi ich 17.[51]

Coraz bardziej widoczny w Irlandii jest wzrost aktywności polskich przedsiębiorców sektora ICT, których przyciągają do kraju korzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej i programy zachęt uruchamiane przez rząd Irlandii.[52]

W chwili obecnej w Irlandii funkcjonuje kilkaset firm, których właścicielami są polscy obywatele. Głównie są to niewielkie sklepy związane z sektorem spożywczym, przedsiębiorstwa remontowo-budowlane, transportowe oraz firmy działające w szeroko pojętym sektorze usług. Z uwagi na obecność w Irlandii znacznej liczby polskich obywateli w perspektywie długookresowej można spodziewać się wzrostu zaangażowania polskich inwestorów w zakresie usług i handlu. Natomiast ze względu na wysokie koszty lokalnej siły roboczej trudno oczekiwać w Irlandii dużych polskich inwestycji o charakterze produkcyjnym.[53]

[51] www.forbes.pl/biznes/polskie-kosmetyki-inglot-sa-znana-marka-na-calym-swiecie/923et72
[52] ireland.trade.gov.pl/pl/irlandia/inwestycje/1394,kto-i-gdzie-inwestuje.html
[53] ireland.trade.gov.pl/pl/irlandia/inwestycje/1394,kto-i-gdzie-inwestuje.html

Współpraca

Stosunki gospodarcze między Polską a Irlandią regulowane są m.in. przez:

- ✓ Traktat Akcesyjny z 16 kwietnia 2003 roku,
- ✓ Umowę o rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej i naukowo-technicznej z 13 czerwca 1977 roku,
- ✓ Umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Irlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, sporządzoną w Madrycie dnia 13 listopada 1995 roku.

Z dniem 1 maja 2004 roku, tj. w momencie wejścia Polski do Unii Europejskiej Irlandia otworzyła swój rynek pracy, co ułatwiło podejmowanie przez polskich przedsiębiorców oraz obywateli działalności gospodarczej na tym obszarze, w tym wykonywanie kontraktów usługowych.

Pomimo znacznego zliberalizowania regulacji dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, zakres obszarów podlegających licencjonowaniu bądź wymagających uzyskania pozwolenia (często od władz lokalnych) jest w Irlandii dość znaczny. Należą do nich m.in.: wybrana działalność importowa i eksportowa, usługi medyczne, sektor żywności, usługi finansowe i ubezpieczeniowe, agencje zatrudnienia, usługi turystyczne czy usługi taksówkowe.

11. Wymiana handlowa

Irlandia

Według danych Central Statistics Office irlandzki eksport w 2017 roku wyniósł 122 437,613 mln EUR i był o 2,6% wyższy niż w 2016 roku. Irlandzki import w tym samym czasie zwiększył się o 6,2% do poziomu 79 059,057 mln EUR. Na koniec grudnia 2017 roku nadwyżka obrotów irlandzkiego handlu zagranicznego wyniosła 43 378,556 mln EUR.[54]

Irlandzkie obroty handlowe w latach 2016-2017 (mln EUR)

	2016	2017
Obroty	193 422,744	201 496,730
Eksport z Irlandii	119 292,155	122 437,613
Import do Irlandii	74 130,589	79 059,057
Saldo	45 161,566	43 378 556

Źródło: opracowanie własne na podstawie Central Statistics Office in Ireland, 2018

Irlandia-Polska

Polska jest ważnym partnerem gospodarczym dla Irlandii. Według danych irlandzkiego CSO w 2017 roku w ramach regionu Europy Środkowo-Wschodniej Polska była największym rynkiem zbytu dla towarów irlandzkich, jak i dostawcą towarów do Irlandii. W 2017 roku Polska w irlandzkim eksporcie zajęła 13. pozycję. Z kolei w imporcie Polska była 15. partnerem handlowym tego kraju.

[54] Central Statistics Office

W 2017 roku Irlandia zwiększyła wartość swoich zakupów w Polsce o 8,7% – do poziomu 625,864 mln EUR – podczas gdy wartość całego irlandzkiego importu globalnie wzrosła o 6,4%. Z kolei irlandzcy eksporterzy zmniejszyli sprzedaż do Polski o 3,3% – do wielkości 1 326,173 mln EUR – podczas gdy wartość całego irlandzkiego eksportu wzrosła o 2,6%.

Irlandzko-polskie obroty handlowe w latach 2016-2017 (mln EUR)

	2016	2017
Obroty	1 946,993	1 952,037
Eksport z Irlandii do Polski	1 370,966	1 326,173
Import z Polski do Irlandii	576,027	625,864
Saldo	794,390	700,309

Źródło: opracowanie własne na podstawie Central Statistics Office in Ireland, 2018

W przypadku zdecydowanej większości towarów występują znaczne różnice w wielkości obrotów (zarówno w eksporcie, jak i w imporcie) zarejestrowanych przez polskie i irlandzkie urzędy statystyczne. Powodem takiego stanu rzeczy może być fakt, iż pewna część polskiego eksportu trafia do Irlandii poprzez pośredników z krajów trzecich (głównie brytyjskich) lub też sprzedawana jest poprzez sieć dystrybucyjną międzynarodowych koncernów, których centra logistyczne znajdują się poza Irlandią. W takich przypadkach CSO nie klasyfikuje takich towarów jako pochodzących z Polski.

Wykres 2. Najważniejsze grupy towarowe w eksporcie z Polski do Irlandii

Źródło: opracowanie własne na podstawie Central Statistics Office in Ireland, 2018

Wykres 3. Najważniejsze grupy towarowe w eksporcie z Polski do Irlandii

Źródło: opracowanie własne na podstawie Central Statistics Office in Ireland, 2018

12. Perspektywy i prognoza rozwoju współpracy gospodarczej

Dynamiczny rozwój gospodarki irlandzkiej napędza zapotrzebowanie na towary importowane, w tym również z Polski. Dotyczy to zarówno towarów o charakterze konsumpcyjnym, zaopatrzeniowym, jak i inwestycyjnym. Polskie towary mają w Irlandii ugruntowaną pozycję i cieszą się uznaniem odbiorców ze względu na swoją jakość, terminowość dostaw oraz konkurencyjną cenę. Dodatkowo obecność w Irlandii około 150 tys. polskich obywateli kreuje znaczny popyt na szereg towarów (przede wszystkim żywność).

Oprócz strony popytowej na poziom naszego eksportu będą silnie oddziaływały także relacje kursowe pomiędzy złotym i euro. Ewentualna aprecjacja polskiej waluty może spowodować pogorszenie się konkurencyjności polskiego eksportu. Jest to o tyle istotne, iż polskie wyroby napotykają na rynku irlandzkim konkurencję, zarówno ze strony dostawców z innych krajów Unii Europejskiej (Czechy, Słowacja, Węgry) jak i firm z Dalekiego Wschodu (Chiny, Wietnam, Tajlandia), oferujących coraz lepszy jakościowo towar po bardzo konkurencyjnych cenach. Na poziom naszego eksportu do Irlandii wpływała będzie również polityka sprzedaży realizowana przez duże, międzynarodowe koncerny prowadzące działalność produkcyjną w Polsce. Przykładem tego ostatniego był dokonany w ostatnich latach bezprecedensowy wzrost eksportu do Irlandii komputerów, spowodowany przeniesieniem przez amerykański koncern DELL zakładu montującego komputery z Limerick do SSE w Łodzi, czy też znaczny wzrost sprzedaży do Irlandii produkowanych w Polsce samochodów.

Perspektywy dalszego rozwoju wymiany handlowej pomiędzy Polską i Irlandią są wysoce optymistyczne. Obawy związane z Brexitem, przynajmniej na razie, nie znajdują odzwierciedlenia w danych statystycznych dotyczących handlu, które prezentują się bardzo dobrze. W 2018 roku istnieje duże prawdopodobieństwo kontynuowania dynamicznego wzrostu eksportu.

13. Zachęty

Zachęty dotyczące wejścia na rynek irlandzki

Zachęta	Opis
Atrakcyjne podatki związane z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej	Irlandia ma niski podatek dochodowy CIT w wysokości 12,5%. Stanowi on zachętę dla wielu firm z zagranicy, w których podatek związany z prowadzeniem działalności gospodarczej jest znacznie wyższy. Irlandzki rząd ma elastyczne podejście do kwestii rezydencji podatkowej, co bez wątpienia jest zaletą dla międzynarodowych koncernów. Podatek VAT w Irlandii wynosi tyle samo co w Polsce, czyli 23%.
Pomoc zewnętrzna	Irlandia traktuje zagraniczne firmy na równi z lokalnymi i oferuje liczne ułatwienia. Polskie podmioty jako zagraniczni przedsiębiorcy mogą uzyskać pomoc w instytucji pomocy publicznej. Dzięki współpracy z takimi ośrodkami przedstawiciele spółek poszerzają bazę swoich kontaktów biznesowych. Dodatkowo instytucje dobrze znają regulacje prawne Irlandii i rynek konkurencji, dlatego taka wiedza może być bardzo przydatna podczas ekspansji. Polskie firmy mogą także liczyć na dofinansowania zewnętrzne od instytucji wspierających inwestycje w Irlandii.
Zwiększające się zarobki i liczba pracujących	Wraz ze zmniejszającą się liczbą bezrobotnych z 10,3% w kwietniu 2015 na 5,9% w marcu 2018, zwiększają się wydatki i co za tym idzie konsumpcja. Rosną także zarobki i produkt krajowy brutto (PKB), które są bezpośrednio związane z tym, że zarówno państwo jak i konsumenci będą mogli wydawać więcej. W latach dziewięćdziesiątych Irlandia zyskała przydomek „Celtycki Tygrys" przez to jak szybko wzrastało PKB i jak prężnie rozwijała się gospodarka. Perspektywy na następne lata są bardzo optymistyczne, co może być okazją dla polskich firm.
Rozpoznawalność i popyt na polskie produkty	Polskie produkty (zaopatrzeniowe, konsumpcyjne i inwestycyjne) mają na irlandzkim rynku stabilną pozycję i cieszą się popularnością. Jednymi z powodów jest wysoka jakość w stosunku do ceny i punktualność dostaw. Ponadto obecnie w Irlandii mieszka 150 tys. Polaków, którzy kreują dodatkowe zapotrzebowanie na polskie produkty.
Lokalizacja i przynależność do Unii Europejskiej	Irlandia położona jest w Europie, co łączy się z szybszymi dostawami produktów. Dodatkowo w większych skupiskach typu Dublin czy Cork są lotniska i rozwinięta infrastruktura sprzyjająca handlowi i prowadzeniu firmy. Ponadto Irlandia, tak jak Polska, jest członkiem Unii Europejskiej, co niesie ze sobą pewne korzyści takie jak możliwość legalnego prowadzenia biznesu w tym kraju i brak potrzeby posiadania wizy.

Wzrost populacji i długości życia	Roczny przyrost ludności w Irlandii w 2016 roku wynosił 2%. Wielu ludzi decyduje się na emigrację do Irlandii, co dodatkowo napędza wzrost populacji. Skutkiem tego jest rozrastanie się miast i popyt na nowe budownictwo mieszkalne, które będzie napędzać sektor budowlany. Co więcej nieirlandzkie społeczeństwo należy do tych starzejących się z przewidywanym średnim wiekem mężczyzn około 85 lat i kobiet około 90 lat do 2046 roku. Oznacza to wzrost popytu na produkty oraz usługi medyczne i farmaceutyczne.
Zasoby wykwalifikowanych specjalistów	W 2016 roku całkowita liczba absolwentów uczelni wyższych w Irlandii wyniosła 69,633 osoby, z czego 24% (16,711 osób), ukończyło kierunki ICT, naukowe, inżynierskie i matematyczne. Jednym z sektorów z największym zapotrzebowaniem na pracowników jest ICT, który zatrudniał 105 000 osób w 2016 roku. Odpowiada to 2,2% całej ludności Irlandii. Na podstawie tych danych można zauważyć, że sektory ICT i IT szybko się rozwijają i stanowią atrakcyjny obszar do inwestycji dla zagranicznych przedsiębiorców.

Źródło: opracowanie własne

14. Zamówienia publiczne

Zamówienia publiczne w Irlandii działają na podstawie regulacji Unii Europejskiej. Można wyróżnić trzy różne typy kontraktów:

- ✓ kontrakty na realizację prac na przykład budowlanych, drogowych,
- ✓ kontrakty na realizację dostaw produktów przykładowo leki, komputery, żywność,
- ✓ kontrakty na świadczenie usług takich jak architektoniczne, inżynieryjne, informatyczne.[55]

Od 1.01.2016 roku Irlandia wprowadziła zasady następujące progi dotyczące zamówień publicznych, których ogłoszenie musi być opublikowane w Dzienniku Oficjalnym Wspólnot Europejskich (ang. Official Journal of the European Union, OJEC).[56]

Progi dotyczące zamówień publicznych

Rodzaj zamawiającego	Progi
Zamawiający z administracji rządowej	✓ dla dostaw lub usług: 135 000 EUR ✓ dla robót budowlanych: 5 225 000 EUR
Zamawiający z sektora samorządowego	✓ dla dostaw lub usług: 209 000 EUR ✓ dla robót budowlanych: 5 225 000 EUR
Zamawiający sektorowi	✓ dla dostaw lub usług: 418 000 EUR ✓ dla robót budowlanych: 5 225 000 EUR
Zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi	✓ dla zamówień innych niż powyższe lub zamówień z dziedziny bezpieczeństwa i obrony: 750 000 EUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.ireland.trade.gov.pl/pl/f/download/fobject_id:456311

[55] www.podatki.ie/2013/05/przetargi-w-irlandii.html
[56] www.ireland.trade.gov.pl/pl/f/download/fobject_id:456311

15. Przetargi

Występują cztery rodzaje postępowania przetargowego:

- ✓ przetarg otwarty – oferta może być złożona przez wszystkich zainteresowanych,
- ✓ przetarg ograniczony – tylko przedsiębiorcy zaproszeni przez organizatora przetargu mogą złożyć ofertę,
- ✓ dialog konkurencyjny – po publicznym ogłoszeniu przetargu zamawiający rozmawia z wybranymi przez siebie wykonawcami i jeśli wydają mu się atrakcyjni zaprasza ich do składania ofert,
- ✓ negocjacje – odbywają się z wybranymi wcześniej kandydatami po uprzednich konsultacjach.

Terminy dotyczące składania ofert dla poszczególnych rodzajów przetargów:

- ✓ przetarg otwarty – 52 dni,
- ✓ przetarg ograniczony – 37 dni na wyrażenie zainteresowania na wzięcie udziału w postępowaniu przetargowym (I etap) i 40 dni na złożenie ofert (II etap),
- ✓ dialog konkurencyjny, negocjacje – termin składania ofert jest uzgadniany pomiędzy dwiema stronami.

W pewnych wyjątkowych przypadkach po pozytywnym przyjęciu uzasadnienia terminy te mogą ulec skróceniu do 15 dni w przypadku zgłoszenia zainteresowania na udział w przetargu i do 10 dni w przypadku złożenia konkretnej oferty przetargowej.

Głównymi kryteriami przy wyborze najkorzystniejszej oferty dotyczącej zamówienia publicznego wyróżniamy: najniższą cenę oraz najkorzystniejszą ekonomicznie ofertę. Rozumie się ją jako najkorzystniejszą kombinację terminów realizacji projektu, ceny, kosztów operacyjnych, specyfikacji technicznej i zyskowności. Przy prowadzeniu przetargów poszczególne kryteria mają przypisane do siebie wagi.[57]

[57] www.podatki.ie/2013/05/przetargi-w-irlandii.html

Podczas udziału w przetargu ważne jest, aby upewnić się o wiarygodności zleceniodawcy bądź kontrahenta. Zalecane jest prowadzenie działań osobiście, tak aby nie dopuszczać przypadku oszustwa. Dodatkowo w celu podniesienia bezpieczeństwa można stosować wiele innych rozwiązań takich jak sprawdzenie rejestru sądowego lub zamówienie raportu na temat konkretnej firmy.

Sposoby weryfikacji kontrahentów

Sposoby weryfikacji kontrahentów	Wyjaśnienie
Sprawdzenie firmy w rejestrze sądowym	Irlandzkim odpowiednikiem rejestru sądowego jest *Companies Registration Office*, CRO (www.search.cro.ie/company/). Obowiązek rejestracyjny odnosi się tylko do części spółek, a także podmiotów, które posiadają osobowość prawną. Od CRO można się również dowiedzieć czy dana spółka jest właśnie w procesie likwidacji. Wszystkie dane oprócz sprawozdań finansowych są bezpłatne (płacić można on-line co jest wygodne dla zagranicznych przedsiębiorców).
Zamówienie raportu o firmie	Istnieją wyspecjalizowane wywiadownie gospodarcze, w których można nabyć raport na temat danej firmy. Przykładami takich agencji są: *Dun & Bradstreet* (www.dnbco.ie/) oraz *Experian Ireland* (www.experian.ie). Innym rozwiązaniem może być skierowanie prośby do partnera dotyczącej przedstawienia referencji czy listy swoich przeszłych i obecnych klientów.
Sprawdzenie czy firma działa w Irlandii	Lokalne izby handlowe w Irlandii posiadają informacje na temat wszystkich firm tam zarejestrowanych i w ten sposób można sprawdzić czy dana firma faktycznie działa na tym obszarze.
Sprawdzenie czy partner nie zalega z podatkami	W urzędzie skarbowym można sprawdzić czy potencjalny partner biznesowy nie zalega z podatkami. Takie listy niewywiązujących się podmiotów, w Irlandii zwane *defaulters list* publikowane są kwartalnie (www.revenue.ie/en/corporate/press-office/index.aspx).
Sprawdzenie listy dłużników	Warto przejrzeć listy dłużników prowadzone przez firmy Stubbs Gazette (www.stubbsgazette.ie) i Dziennik Spraw (www.courts.ie/legaldiary.nsf/LookupPageLink/index?OpenDocument), w celu sprawdzenia czy firma zalega z płatnościami lub bierze udział w jakimś postępowaniu sądowym. Te informacje są dostępne na stronie internetowej irlandzkich sądów.
Upewnienie się czy firma nie zbankrutowała	W rządowym biuletynie informacyjnym (ang. *Office Journal*. www.irisoifigiuil.ie), znajdują się informacje o toczących się postępowaniach windykacyjnych i bankructwach. W obu przypadkach istnieje obowiązek publikacji.
Ubezpieczenie towaru lub należności	Ubezpieczenie towaru lub należności zawsze jest bezpiecznym rozwiązaniem. Firma ubezpieczająca się w najgorszym przypadku będzie pewna, że odzyska część towaru lub swoich pieniędzy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.ireland.trade.gov.pl/pl/prawny-samouczek/windykacje/238516,sprawdzanie-wiarygodnosci-kontrahentow.html.

16. Kultura biznesowa

Kultura pracy

Mieszkańcy tego kraju cenią sobie szybkie odpowiadanie na zapytania ofertowe oraz terminowość dostaw.

Ponadto kontakty biznesowe są zdecydowanie mniej formalne niż w kontynentalnej części Europy. Często już na początku współpracy można zwracać się do siebie po imieniu, a Irlandczycy przykładają dużą wagę do wzajemnego zaufania i przyjaźni.

Przy pierwszym spotkaniu lub w rozmowie telefonicznej Irlandczycy lubią tzw. small talk, czyli krótką pogawędkę głównie o pogodzie, ale także o sporcie czy lokalnych wydarzeniach. Przedsiębiorcy preferują kontakt w języku angielskim i zakładają, że partner potrafi się nim posługiwać.

Niezwykle ważne są kontakty osobiste i rekomendacje udzielane przez znane partnerowi osoby bądź firmy.

Ze względu na to, że kontakty z irlandzkimi przedsiębiorcami są mniej formalne niż w pozostałej części Europy, często dostawy odbywają się bez żadnego pisemnego potwierdzenia typu kontrakt czy umowa. Jednak zwłaszcza w początkowej fazie współpracy nie zaleca się stosować takiej formy współpracy.[58]

Negocjowanie w Irlandii jest zazwyczaj postrzegane jako wspólne rozwiązywanie problemu. Wierzą w koncepcję win-win (osiągnąć sukces przy jednoczesnym wspólnym ustalaniu celów i rozwiązań), która wymaga od partnera szacunku i zaufania. Należy jednak pamiętać, że mimo otwartości partnera z Irlandii powinno się chronić wartość intelektualną swojej firmy.[59]

[58] Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów Województwo Zachodnio-Pomorskie, Przewodnik eksportera po rynku Republiki Irlandii
[59] Negotiating International Business – Ireland, Negotiating International Business - The Negotiator's Reference Guide to 50 Countries Around the World, Lothar Katz, 2017

Tydzień pracy w Irlandii zaczyna się w poniedziałek i kończy w piątek, a godziny pracy biura to zazwyczaj od 9 do 17:30, z godzinną przerwą na lunch.

Irlandczycy preferują systematyczne procedury i luźne poczucie czasu, co oznacza, że podejmowanie decyzji może być powolnym procesem. Jednakże przywiązują dużą wagę do punktualności. Nie przepadają z kolei za biurokracją i długoterminowymi planami, wolą raczej improwizować. [60] [61] [62]

[60] www.expatarrivals.com/europe/ireland/doing-business-ireland
[61] www.ediplomat.com/np/cultural_etiquette/ce_ie.htm
[62] www.businessculture.org/northern-europe/ireland/

17. Przydatne kontakty

Główne instytucje i organizacje w Irlandii

Nazwa instytucji	Dane adresowe i kontaktowe
Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH) Zagraniczne Biuro Handlowe w Dublinie	Strona internetowa: https://ireland.trade.gov.pl/pl Tel.: (+353) 0 87 669 1516 E-mail: marta.smolarek@paih.gov.pl
Ambasada RP w Irlandii	Strona internetowa: https://dublin.msz.gov.pl/en/ Adres: 5 Ailesbury Road, Ballsbridge, Dublin 4, Ireland Tel.: (+353) 1 283 08 55 Faks: (+353) 1 269 83 09 E-mail: dublin@msz.gov.pl
Wydział Konsularny Ambasady RP w Irlandii	Strona internetowa: https://dublin.msz.gov.pl/en/consular_information/ Adres: 4-8 Eden Quay, Dublin 1, Ireland Tel.: (+353) 1 871 80 20 Faks: (+353) 1 872 77 92 E-mail: dublin.consul@msz.gov.pl
Ambasada Irlandii w Polsce	Strona internetowa: https://www.dfa.ie/pl/ambasada-irlandii/polska/ Adres: ul. Mysia 5, VI piętro, 00-498 Warszawa Tel.: +48 22 564 22 00 Faks: +48 22 849 84 31 E-mail: warsawembassy@dfa.ie
Urząd Skarbowy (Revenue Commisioners)	Strona internetowa: www.revenue.ie Adres: Upper Yard, Dublin Castle, Dublin 2, Ireland Tel: www.revenue.ie/en/contact-us
Urząd Rejestracji Spółek (Companies Registeration Office)	Strona internetowa: www.cro.ie Adres: Bloom House, Gloucester Place Lower, Dublin 1, Ireland Tel: 00 353 (0) 1 804 5200 E-mail: info@cro.ie
Centralny Urząd Statystyczny (Central Statistics Office)	Strona internetowa: www.cso.ie Adres: Ardee Road, Rathmines, Dublin 6, Ireland Tel: (+353) 1 498 4000 E-mail: information@cso.ie

Źródło: opracowanie własne

PAIH Expo

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR